

Voiko lääkejätteen määrää vähentää?

Johanna Salimäki, Vesa Kujala

©iStock/LiydmulaSupynska

Riihimäellä poltetaan vuosittain jopa 500 000 kiloa kotitalouksista ja terveydenhuollosta tullutta lääkejätettä. Lääkejätteen määrän pienentäminen vähentäisi sekä yhteiskunnalle että potilaille koituvia kustannuksia ja säästäisi ympäristöä.

Apteekkariliitto pyysi jäsenapteekkejaan kirjaamaan ylös palautetut lääkejätteet kahden viikon ajalta helmikuussa 2016. Tavoitteena oli arvioida kuntalaisten palauttaman lääkejätteen määrää, laatua ja rahallista arvoa. Lisäksi lääkkeiden palauttajia pyydettiin täyttämään lomake, jossa kysyttiin syitä lääkkeen päätymiselle jätteeksi. Selvitykseen osallistui 20 apteekkia eri puolilta Suomea ja 248 lääkejätteen palauttajaa.

Noin puolet palautetuista lääkkeistä oli alkuperäispakkauksissaan, joten näistä voitiin tehdä tarkempi analyysi. Pakkauksia palautui yhteensä 2 696 kappaletta, ja niiden sisältämien lääkkeiden arvioitu vähittäishinta oli 29 405 euroa.

Rahassa laskien palautetuista lääkkeistä 80 % koostui reseptilääkkeistä ja 20 % itsehoitolääkkeistä ja pakkauksissa laskettuna vastaavasti 68 % ja 32 %. Noin 5 % palautetuista reseptilääkepakkauksista muodosti puolet palautettujen lääkkeiden rahallisesta arvosta. Näihin lääkkeisiin lukeutui erityisesti syövän ja Parkinsonin taudin hoitoon tarkoitettuja lääkkeitä sekä uusia, kalliita diabeteslääkkeitä.

Lääkejätteen arvo yhteiskunnalle ja potilaille on 95–125 miljoonaa euroa vuosittain.

Täysiä tai lähes täysiä pakkauksia oli 30 % kaikista palautetuista pakkauksista, ja yli puolet lääkkeistä oli jäljellä 70 %:ssa pakkauksista. Pääasialliset syyt lääkkeiden palautukselle olivat: vain osa lääkkeistä oli kulunut käytettäessä sitä lääkärin ohjeen

mukaan, lääkitysmuutokset ja haittavaikutukset. Harvemmin syynä oli lääkkeen ostaminen varmuuden vuoksi (14 % vastauksista) ja potilaan kuolema (13 %).

Lääkejätteistä noin 60–80 % palautetaan apteekkeihin ja loput heitetään roskiin tai kaadetaan viemäriin. Lääkejätteen arvo yhteiskunnalle ja potilaille on 95–125 miljoonaa euroa vuosittain, mistä yhteiskunnan maksama osuus on 67 %.

Lääkejätteen määrän vähentämiseksi tulee kiinnittää entistä enemmän huomiota järkevään lääkkeen määräämiseen ja toimittamiseen. Keinoja voisivat olla pienten pakkausten määrääminen ja toimittaminen hoidon aloitusvaiheessa, kalliiden lääkkeiden pienemmät kertatoimituserät (normaalin kolmen kuukauden lääkemäärän sijaan) ja koneellisen annosjakelun laajempi käyttö.

Johanna Salimäki

Asiantuntijaproviisori, FaL
Suomen Apteekkariliitto

Vesa Kujala

Farmaseuttinen johtaja
Suomen Apteekkariliitto

LISÄÄ AIHEESTA

[Lääkejätteet palautetaan apteekkiin](#)

[Syöpälääkkeet lääkejätteenä – muistathan ennaltaehkäistä lääketurvallisuus- ja väärinkäyttöriskejä!](#)

[Pillerin matka keräysastiasta kaukolämpöverkkoon](#)

KIRJALLISUUTTA

[Sopimusmalli lääkejätteiden keräämisestä \(2012\). www.kunnat.net >](#)